

20 let
v EU

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

velké plus pro byznys

VÝZVA K ZATRAKTIVNĚNÍ DAŇOVÝCH ODPOČTŮ NA VAV

Svaz průmyslu a dopravy České republiky na základě konzultace s odbornými partnery a dle zkušeností firem doma i v zahraničí předkládá náměty na konkrétní opatření s cílem zlepšení stávající situace a skutečného zatraktivnění daňových odpočtů na výzkum a vývoj.

PROČ?

- Potřeba růstu počtu firem, které provádějí výzkumné a vývojové aktivity prostřednictvím využívání daňových odpočtů na výzkum a vývoj (VaV) s cílem zvýšení těchto aktivit a tím dlouhodobě i přidané hodnoty ekonomiky.
- Nutnost snížení administrativní zátěže poplatníků a finanční správy a větší transparentnost tohoto nástroje.
- Na problematičnost v této oblasti poukazuje doporučení NERV či pilíř Reformy transferu znalostí.
- Nový přístup finanční správy deklaroval ministr financí Zbyněk Stanjura.
- Nadále však registrujeme v některých regionech striktní, náročný, zdlouhavý a formalistický přístup při kontrolách.

JAK NA TO?

I. SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍCH POŽADAVKŮ

Systém uplatňování odpočtů doposud klade důraz na projektovou dokumentaci a v praxi vytváří nejistotu při kontrolách ohledně dostatečnosti popisu. V praxi však poplatníci disponují dalšími dokumenty tak, jak je obvyklé v podnikovém VaV. Některé požadavky tak lze doložit jiným způsobem, jak potvrdila i poslední novela ZDP, a proto jsou některé vyžadované části projektové dokumentace irelevantní.

- 1. Zrušení kapitoly Způsob kontroly v Projektové dokumentaci** (§ 34c odst. 1 písmeno f). V Projektové dokumentaci vpuštění kapitoly *Způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků* by mělo být významnou pozitivní změnou pro poplatníky a znamenat administrativní zjednodušení celého systému odpočtu a vyšší právní jistotu. Kapitola je často správcem daně vyhodnocena jako vágní a toto je vydáváno za porušení formálních náležitostí projektové dokumentace. Poplatníci často neví, co mají do příslušné kapitoly uvést, jak takový uvedený způsob kontroly doloží a co mají doklady obsahovat. Přípravují proto nad rámec vlastních interních podkladů k projektům a jejich kontrole ještě další hodnotící zprávy speciálně pro odpočet. V jiných zemích jako například na Slovensku či v Rakousku tato kapitola vůbec v Projektové dokumentaci nefiguruje.
- 2. Vypuštění požadavku na uvedení kvalifikace a zaměstnaneckého poměru z kapitoly „Jména všech osob“ Projektové dokumentace** (§ 34c odst. 1 písmeno e). Kvalifikaci a formy pracovněprávního vztahu osob k poplatníkovi je možno doložit a prokázat pracovněprávními dokumenty poplatníka.
- 3. Výkladově jednoznačně potvrdit, že novela ZDP k odpočtům na VaV - zákon č. 462/2023 Sb. znamená, že v případě formálních nedostatků v projektové dokumentaci bude mít poplatník možnost v rámci daňového řízení prokázat, že se skutečně jedná o VaV a je zde nárok na odpočet.** To odpovídá i jazykovému výkladu dané změny a je v souladu s tím, co bylo v této věci deklarováno MF při přípravě a odsouhlasení dané změny.

II. PARAMETRICKÉ ÚPRAVY

Pokud nadále přetrvávají obavy podnikatelů z uplatňování odpočtu, a to zejména (ale nejen) u menších společností a odpočtů s nižšími náklady, lze tyto obavy eliminovat zvýšením atraktivity odpočtu. Vzhledem k celkové administrativní náročnosti je třeba ji vyvážit vyšším benefitem:

4. **Sleva na pojistném (soc. a zdr. odvody) či ponížení zálohy na daň z příjmu u závislé činnosti zaměstnanců – výzkumníků**, které fungují např. v Rakousku, respektive v Polsku. V Polsku lze odpočet uplatnit proti daňovému základu daně z příjmů právnických osob nebo v případě, že plátce daně z příjmů právnických osob vykazuje ztrátu nebo nedostatečný základ daně, může odpočet uplatnit proti měsíční záloze na daň z příjmů ze závislé činnosti za zaměstnance, kteří se alespoň 50 % pracovní doby daného měsíce věnují činnosti VaV. Dochází tak k tomu, že zaměstnavatel uskutečňující činnost VaV získává „cash benefit“ v podobě snížení plateb na daň z příjmů ze závislé činnosti za VaV zaměstnance. Polsko umožňuje využívat tuto formu odpočtu VaV také zpětně.
5. **Zavedení cash back (přímé platby)**: cash back je možný v řadě evropských zemí např. v Rakousku, Irsku, Francii, Německu, Norsku, Velké Británii (VB). Rakouský režim umožňuje vrácení 14 % vývojových nákladů ve formě přímé platby. V Irsku mohou společnosti obdržet až 25 % odpočtu ve formě přímé platby. Ve Francii dostane firma přímou platbou 30 % - 50 % vývojových nákladů, které nebylo možné uplatnit jako odpočet oproti dani z příjmů právnických osob. Norský režim umožňuje vratku 19 % vývojových nákladů. Ve VB je možné dosáhnout na cash back 13 % nebo až 33 % dle velikosti firmy.
6. **Prodloužení možnosti uplatnění odpočtů ze 3 na 5 následujících zdaňovacích období**, pokud poplatník nedosáhl základu daně k odečtu v aktuálním období. V mnoha státech je možnost „carry forward“ časově neomezená (VB, Itálie) nebo výrazně delší, např. Španělsko (18 let), Portugalsko (12 let), Kanada a USA (20 let). Mnoho států pak doplňuje systém o cash back (Německo, VB, Francie pro MSP, USA možnost využít pro úhradu jiných pohledávek státu atd.) Prodloužení na 5 let dále je aktuálně diskutováno na Slovensku.
7. **Nárůst výše odpočtu na 200 % při ročních nákladech do 10 mil. Kč nebo zavedení jednoduššího systému vykazování při splnění určitých kritérií** (paušál na poplatníka) by pomohlo zejména MSP. Případně jejich jiné možné zvýhodnění, např. ve Francii MSP mohou žádat navíc 30 % tzv. Innovation Tax, vyšší procento pro MSP je také ve Španělsku a USA.
8. **Navýšení sazeb odpočtů z 100/110 % na 150/165 %. Zvýšení sazby odpočtu na mzdové výdaje u mladých výzkumných nebo vývojových pracovníků do 30 let na 250 %**. Zavedeno např. ve Francii (výrazné zvýhodnění PhD.) nebo Španělsku (bonifikace výzkumníků do 30 let).

III. SYSTÉMOVÉ ZMĚNY

9. **Pravidelná jednání PS pod RVVI k odpočtům na VaV s jasným zadáním zvýšení atraktivity daňových odpočtů na VaV**. Ta by měla přinést přípravu konkrétních změn, vyhodnocování odpočtů či společnou diskusi nad přípravou případných metodik a pokynů, aby byly v praxi funkční a vedly k usnadnění postupů firem a finanční správy a zároveň nepřinesly nové požadavky či problémy.
10. **Zabezpečení skutečného klientského přístupu finanční správy v průběhu kontrol**.
11. **Uskutečnění společných školení firem, finanční správy a daňových expertů** pod záštitou ministryně pro VaV, RVVI, ministra financí a GFŘ, první již ve 3. čtvrtletí 2024. Školení by měla vést k prezentaci a sdílení správných postupů nebo detekci problémů FÚ a firem při uplatňování odpočtu.
12. **Rozšíření a vyhodnocování statistik týkajících se odpočtu na VaV** (přizpůsobit proces/IT, sběr dat). Aktuální a širší data by umožnila flexibilní reakci na aktuální výkonnost, efektivitu, administrativní náročnost a lepší vyhodnocování odpočtů na VaV. Sledovat by se nově mohla např. tato data: kolik kontrol na DPPO proběhlo celkem, kolik z nich bylo zaměřeno na odpočty, v kolika případech bylo správcem daně identifikováno pochybení, kolik bylo doměřeno, jaká byla chybovost v projektové dokumentaci, kolik soudních sporů se vede. Dále zavedení alespoň 2 základních kategorií pochybení (např. není VaV/administrativní pochybení), rozdělení kontrol na probíhající a ukončené nebo dle doby, počet kontrolovaných zdaňovacích období, dále např. v kterých případech byl FÚ zajišťován znalecký posudek. Vše členěno dle regionů.
13. **Zavedení režimu odpočtu na VaV bez projektové dokumentace (alternativní návrh)**. Projektová dokumentace v současném režimu vzniká pouze pro účely daňového odpočtu, nikoliv jako technický dokument (společnosti disponují svojí vlastní technickou dokumentací). Kontroly by se tak zaměřovaly pouze na povahu činností uplatněných v odpočtu.

V Praze dne 9. 4. 2024